

ЛУ́РИЯ Олександр Романович (Лурия Александр Романович; 03(16). 07. 1902, м. Казань, нині Татарстан, РФ — 14. 08. 1977, Москва) — російський психолог. Доктор пед. (1937) та мед. (1943) н., професор (1944), академік АПН РРФСР (1947) та СРСР (1968). Державні нагороди СРСР. Навч. у Казан. університеті (до 1921), закін. 1-й Моск. мед. інститут (1937). Від 1921 перебував на наук. та викладач. діяльності в Казані та Москві. 1931–34 очолював сектор психології Укр. психоневрол. академії у Харкові, започаткував власне психол. дослідж. в Україні. 1934 повернувся до Москви. Був н. с. Мед.-біол. інституту, Всесоюз. інституту експерим. медицини, Пед. дефектол. інституту та ін. н.-д. установ. Під час 2-ї світової війни очолював нейрохірург. евакошпиталь. Від 1944 — в Інституті нейрохірургії АМН СРСР (Москва); від 1945 — у Моск. університеті: від 1965 — завідувач кафедри нейропсихології і патол. психології. Розвиваючи ідеї **Л. Виготського**, Л. розробляв культурно-істор. концепцію розвитку психіки, брав участь в обґрунтуванні теорії діяльності. Започаткував новий напрям — нейропсихологію. Запропонував новий підхід до проблеми локалізації вищих псих. функцій, методи нейропсихол. діагностики локал. уражень головного мозку, осн. принципи відновлення порушених

псих. процесів. Здійснював клін.-фізіол. вивчення дітей з різними формами розум. відсталості, що стало основою для створення їхньої класифікації.

Основні праці

Речь и интеллект в развитии ребенка. 1927; Этюды по истории поведения. 1930 (співавт.); Учение об афазии в свете мозговой патологии. 1940; Травматическая афазия. 1947; Восстановление функций после военной травмы. 1948; Умственно отсталый ребенок. 1960; Высшие корковые функции и их нарушение при локальных поражениях мозга. 1962; 1969; Мозг и психические процессы. 1963. Т. 1; 1970. Т. 2; Основы нейропсихологии. 1973; Основные проблемы нейролингвистики. 1976; Язык и сознание. 1979 (усі – Москва).

Рекомендована література

1. А. Р. Лурия и современная психология: Сб. ст. 1982;
2. Хомская Е. Д. Александр Романович Лурия: Научная биография. 1992;
3. Лурия Е. Мой отец А. Р. Лурия. 1994 (усі – Москва).

Н. М. Фещенко

Бібліографічний опис:

Лурия Александр Романович / Н. М. Фещенко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59349>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).